

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
VIỆN KHOA HỌC GIÁO DỤC VIỆT NAM**

NGUYỄN ANH THUẤN

**ĐÁNH GIÁ CHẤT LƯỢNG QUẢN LÝ
DẠY - HỌC CỦA NGƯỜI HIỆU TRƯỞNG
TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ**

Chuyên ngành: QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Mã số: 62.14.01.14

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Hà Nội, 2014

Công trình được hoàn thành tại
Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS Nguyễn Hữu Châu

Phản biện 1: GS. TS. Nguyễn Đức Chính
Đại học Quốc gia Hà Nội

Phản biện 2: PGS. TS. Nguyễn Văn Lê
Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

Phản biện 3: PGS. TS. Nguyễn Tiến Hùng
Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam

**Luận án được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp Viện
hợp tại Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam, 101 Trần Hưng Đạo,
Hà Nội**

Vào hồi giờ ngày tháng năm 2014

Có thể tìm hiểu luận án tại:

- Thư viện Quốc gia
- Thư viện Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC CÔNG BỐ

TT	Tên công trình
1	Nguyễn Anh Thuận (2012), “Chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường phổ thông”, <i>Tạp chí Khoa học Giáo dục số 76</i> , tháng 1/2012, Hà Nội.
2	Nguyễn Anh Thuận (2013), “Một số yêu cầu về năng lực của người đánh giá giáo dục”, <i>Tạp chí Khoa học Giáo dục số 89</i> , tháng 2/2013, Hà Nội.
3	Nguyễn Hữu Châu, Nguyễn Anh Thuận (2014), “Thực trạng đánh giá chất lượng quản lý dạy học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở dựa trên chuẩn hiệu trưởng”, <i>Tạp chí Khoa học Giáo dục số 101</i> , tháng 2/2014, Hà Nội.

1. Lý do chọn đề tài

Toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế và chuẩn hóa giáo dục đã trở thành xu thế tất yếu của sự phát triển, nó tác động mạnh mẽ đến GD&ĐT. Trường phổ thông có nhiệm vụ quan trọng tạo nền móng vững chắc cho học sinh về kiến thức, kỹ năng và năng lực hoạt động để các em sẵn sàng tham gia lao động sản xuất hoặc tiếp tục học tập ở các bậc học cao hơn tạo nguồn lực có trình độ đáp ứng yêu cầu của xã hội. Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8 Khóa XI đã xác định tinh thần đổi mới căn bản, toàn diện là: “Chuyển từ phát triển giáo dục và đào tạo từ chủ yếu theo số lượng sang chú trọng chất lượng và hiệu quả, đồng thời đáp ứng yêu cầu số lượng”. Trong giai đoạn hiện nay, cùng với sự phát triển nhanh chóng của khoa học công nghệ, lượng tri thức tăng dẫn đến yêu cầu đổi mới quản lý để nâng cao chất lượng giáo dục. Quản lý trường học bao gồm: Quản lý quá trình dạy - học (D-H), tài chính, nhân sự, hành chính và quản lý môi trường giáo dục. Quản lý D-H của người hiệu trưởng (HT) ngày càng trở lên quan trọng. Đứng trước nhiệm vụ đổi mới quản lý, để nâng cao chất lượng quản lý D-H của người HT đòi hỏi phải đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT.

Hiện nay, Bộ GD&ĐT đã triển khai, các trường phổ thông đã thực hiện đánh giá HT; tuy nhiên đánh giá HT hiện hành không tập trung vào đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT. Có thể nói, đến thời điểm hiện tại chưa có công trình nghiên cứu nào

về đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS một cách toàn diện và sâu sắc. Đó chính là những lý do cơ bản cho việc lựa chọn đề tài “**Đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người Hiệu trưởng trường Trung học cơ sở**”.

2. Mục đích nghiên cứu

Cụ thể hóa cơ sở khoa học về đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS, đề xuất bộ tiêu chí và quy trình đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu

Quản lý nhà trường của người HT.

3.2. Đối tượng nghiên cứu

Đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.

4. Phạm vi đề tài nghiên cứu

- Về nội dung: Nghiên cứu lý luận và nghiên cứu thực tiễn đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS; đề xuất bộ tiêu chí và quy trình đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.
- Về địa bàn: Khảo sát 201 trường THCS của TP Hải Phòng, thử nghiệm tại 8 trường THCS quận Hồng Bàng, TP Hải Phòng.
- Về đối tượng khảo sát: Phòng GD&ĐT, HT, phó HT, Tổ trưởng chuyên môn, giáo viên, học sinh và cha mẹ học sinh.
- Về thời gian: Nghiên cứu được thực hiện từ tháng 12/2010.

5. Giả thuyết khoa học

Nếu cụ thể hóa được cơ sở khoa học về đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS, xây dựng được bộ tiêu chí đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT và thực hiện đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT theo quy trình (do Luận án đề xuất) thì có thể trực tiếp nâng cao chất lượng quản lý D-H của người HT, gián tiếp nâng cao chất lượng D-H ở trường THCS.

6. Nhiệm vụ nghiên cứu

Cụ thể hóa cơ sở lý luận và thực tiễn đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS; Đề xuất bộ tiêu chí và quy trình đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Phương pháp nghiên cứu lý luận

7.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn

7.3. Phương pháp thống kê

8. Luận điểm cơ bản

- Quản lý D-H là một trong những hoạt động quản lý quan trọng của người HT, nó có ý nghĩa quyết định chất lượng D-H của nhà trường.

- Để xác định chất lượng quản lý D-H của người HT cần thiết phải đánh giá theo bộ tiêu chí (có nội dung đánh giá chất lượng hoạt động quản lý D-H và kết quả quản lý D-H của người HT) và tuân

theo quy trình đánh giá gồm các bước cụ thể đảm bảo khách quan, khoa học.

- Đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT tác động trực tiếp đến chất lượng quản lý D-H của người HT, tác động gián tiếp đến chất lượng D-H của nhà trường.

9. Đóng góp của Luận án

Luận án làm sáng tỏ, rõ ràng quan niệm về chất lượng quản lý, chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS. Luận án chỉ ra thực tiễn đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS. Luận án đề xuất bộ tiêu chí gồm 15 tiêu chí, 60 chỉ báo và quy trình đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS gồm 4 bước.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN ĐÁNH GIÁ CHẤT LƯỢNG QUẢN LÝ DẠY - HỌC CỦA NGƯỜI HIỆU TRƯỞNG TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

1.1. Tổng quan lịch sử nghiên cứu vấn đề

1.1.1. Ở ngoài nước

Nghiên cứu về chuẩn hiệu trưởng: Có nhiều nghiên cứu về chất lượng HT trường phổ thông ở nhiều góc độ khác nhau nhưng chủ yếu xung quanh những vấn đề: Làm thế nào để tuyển được HT có chất lượng tốt bổ nhiệm cho các trường để đảm bảo cho các trường thành công. Các chuẩn HT đặt ra những yêu cầu, tiêu chí mà HT cần đạt được để có thể thực hiện tốt nhiệm vụ HT. Tất cả những nghiên cứu về các chủ đề trên đều với mục đích nâng cao

chất lượng nhà quản lý hay chất lượng HT để đáp ứng với nhiệm vụ quản lý nhà trường trong giai đoạn hiện nay.

Chuẩn chương trình đào tạo cho HT, nhà quản lý nhằm phát triển năng lực nghề nghiệp cho các đối tượng này đảm bảo lãnh đạo nhà trường hiệu quả. Các chuẩn chương trình tích hợp 11 vùng kỹ năng theo 4 lĩnh vực lớn: 1/Lãnh đạo chiến lược; 2/Lãnh đạo tổ chức; 3/Lãnh đạo giảng dạy; 4/Lãnh đạo chính trị và cộng đồng. Việc đánh giá HT ở Mỹ được quan tâm từ năm 1980 nhưng nhìn chung vẫn còn nhiều vấn đề tồn tại. Một trong những vấn đề tồn tại có thể kể ra là mục đích đánh giá HT chưa thật rõ ràng. Hơn nữa các tiêu chí đánh giá vẫn chưa đảm bảo rằng đánh giá HT một cách chính xác và đầy đủ. Các tiêu chí đánh giá chưa hoàn thiện, chủ yếu vẫn dựa vào bảng liệt kê và xếp hạng (checklist and rank).

Có các tiếp cận trong việc xây dựng, phát triển chuẩn HT như sau: 1/Chuẩn HT được xác định theo những công việc và nhiệm vụ cụ thể mà người HT phải thực hiện trong nhà trường; 2/Chuẩn HT được xác định theo những yêu cầu về năng lực và đức tính cá nhân đáp ứng những đặc điểm của hoạt động và quan hệ quản lý ở trường học; 3/Chuẩn HT được xác định theo các chuẩn đánh giá trường học và đánh giá chuyên môn của HT; 4/Chuẩn HT được xác định theo những phương hướng và yêu cầu của cải cách trường học, cải cách giáo dục. Cho dù cách tiếp cận nào thì chuẩn HT cũng đặt ra những yêu cầu mà một người HT cần có, cần biết và phải làm ở cương vị người đứng đầu nhà trường.

Quy trình đánh giá hiệu trưởng: Quy trình đánh giá HT ở Mỹ nhìn chung có thể có các bước sau: 1/Lập kế hoạch đánh giá; 2/Thu thập thông tin; 3/Sử dụng thông tin (Dale Bolton, 1980).

Việc đánh giá HT ở các nước khác đã có từ lâu nhưng tài liệu viết về chuẩn và quy trình đánh giá HT còn nghèo nàn; tài liệu về đánh giá HT theo chuẩn cũng không rõ ràng về công cụ, kỹ thuật để đo sự thực hiện của HT.

1.1.2. Ở trong nước

Nghiên cứu về hiệu trưởng: Một số luận án Tiến sĩ đã nghiên cứu những vấn đề liên quan đến HT, chẳng hạn: Luận án của Khăm Keo Vông Phila (1996), “Nghiên cứu phẩm chất, nhân cách người HT trường TH”; Luận án của Đỗ Ngọc Bích (1989), “Cải tiến công tác kiểm tra quá trình dạy học và giáo dục của HT trường phổ thông cơ sở”; Luận án của Trịnh Thị Hồng Hà (2009), “Đánh giá HT trường TH Việt Nam theo hướng chuẩn hóa”. Trong nước cũng chưa có đề tài nào về đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.

Cách tiếp cận xây dựng chuẩn hiệu trưởng: Cách tiếp cận truyền thống và phổ biến ở nước ta khi xây dựng chuẩn hoặc quy trình đánh giá yếu tố con người tuy được giải thích bằng nhiều hình thức nhưng thực chất đều là tạo lập một mô hình nhân cách tương ứng, thường có cấu trúc 2-3 phần, thí dụ: Năng lực - phẩm chất, hoặc kiến thức - kỹ năng, hoặc tư tưởng - đạo đức. Cách làm này

được áp dụng cho mọi thứ chuẩn về con người, không phân biệt được rõ ràng những yêu cầu hay đòi hỏi của chuẩn.

Nghiên cứu hiệu quả lao động quản lý, đánh giá năng lực thực hiện và đánh giá hiệu quả động quản lý: Theo Trần Kiểm: “Hiệu quả lao động quản lý giáo dục là kết quả do lao động của chủ thể quản lý mang lại, nó có tác dụng trong toàn bộ quá trình quản lý”.

Đánh giá hiệu trưởng trường phổ thông ở Việt Nam: Bộ GD&ĐT ban hành chuẩn HT phổ thông, cách tiếp cận để xây dựng chuẩn này là tiếp cận năng lực.

Tóm lại: Ở ngoài nước và trong nước chưa có nghiên cứu về đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.

1.2. Chất lượng quản lý và chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

1.2.1. Tiếp cận hoạt động đối với vấn đề nghiên cứu

1.2.2. Chất lượng quản lý

1.2.2.1. Mục tiêu quản lý

1.2.2.2. Quan niệm về chất lượng quản lý

Chất lượng quản lý là sự phù hợp của quá trình tác động gây ảnh hưởng của chủ thể quản lý đến khách thể quản lý nhằm đạt được mục tiêu quản lý.

1.2.2.3. Các thành tố cấu thành và biểu hiện chất lượng quản lý

(1)/Năng lực quản lý; (2)/Hoạt động quản lý (+/Điều hành các

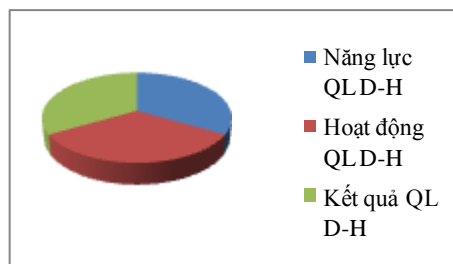
hoạt động; +/Điều hành các quan hệ; +/Điều hành các nguồn lực; +/Điều hành các tác động khách quan; +/Điều hành công tác quản lý của bản thân chủ thể quản lý); **(3)/Kết quả quản lý**

1.2.3. Chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

1.2.3.1. Mục tiêu quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

1.2.3.2. Quan niệm và các thành tố cấu thành chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

Chất lượng quản lý D-H là sự phù hợp của những tác động từ chủ thể quản lý vào quá trình D-H (được tiến hành bởi tập thể giáo viên và học sinh, với sự hỗ trợ đặc lực của các lực lượng xã hội để góp phần hình thành và phát triển toàn diện nhân cách học sinh) nhằm đạt được mục tiêu quản lý D-H của nhà trường.

Thành tố thứ nhất: Năng lực quản lý D-H của người HT trường THCS

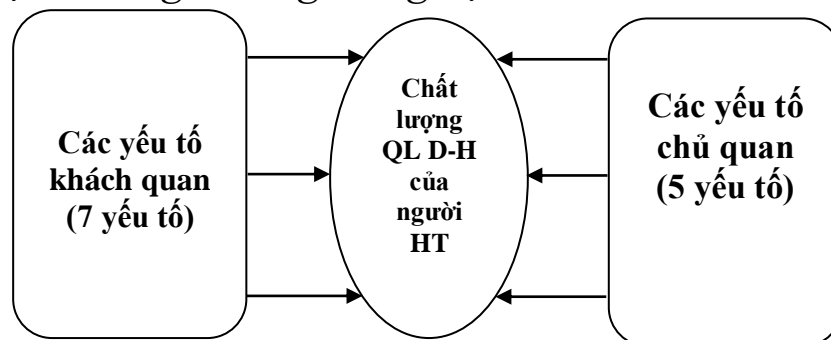
Thành tố thứ hai: Hoạt động quản lý D-H của người HT trường THCS

- (1) HT quản lý hoạt động dạy của giáo viên
- (2) HT chỉ đạo việc quản lý hoạt động học của học sinh
- (3) HT quản lý các điều kiện đảm bảo hoạt động D-H

Thành tố thứ ba: Kết quả quản lý D-H của người HT trường THCS

-Tổ chức tổ/nhóm chuyên môn, phân công giảng dạy; -Hệ thống văn bản chỉ đạo; hiệu lực chỉ đạo, điều hành và uy tín của HT; -Chất lượng học sinh, thành quả học tập của học sinh; -Phát triển năng lực chuyên môn, nghiệp vụ của giáo viên và nhân viên; -Phát triển năng lực quản lý của cán bộ quản lý và HT; -Phát triển cơ sở vật chất, môi trường.

1.2.3.3. Các yếu tố ảnh hưởng tới chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

1.3. Những vấn đề trong đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

1.3.1. Một số khái niệm liên quan đến đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

Đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT là sự thu thập và lý giải một cách hệ thống những bằng chứng, như một phần của quá trình, đối chiếu với mục tiêu (được cụ thể hóa ở tiêu chí) đã đề ra, dẫn tới sự phán xét về giá trị theo quan điểm hành động đối với hoạt động và kết quả quản lý D-H của người HT.

1.3.2. Vai trò và yêu cầu của đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

1.3.3. Nội dung đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

Nội dung 1. Đánh giá chất lượng hoạt động quản lý D-H của HT

Nội dung 2. Đánh giá kết quả quản lý D-H của HT

1.3.4. Phương pháp và quy trình đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

1.3.4.1. Phương pháp đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

1.3.4.2. Quan niệm và các bước của quy trình đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

Bước 1: Chuẩn bị đánh giá; Bước 2: Thực thi đánh giá; Bước 3: Xử lý kết quả đánh giá; Bước 4: Phản hồi kết quả đánh giá

Kết luận chương 1

Để nâng cao chất lượng quản lý D-H nhằm nâng cao chất lượng D-H cần thiết phải đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT bằng bộ tiêu chí và quy trình đánh giá khoa học.

Chất lượng quản lý là sự phù hợp của quá trình tác động gây ảnh hưởng của chủ thể quản lý đến khách thể quản lý nhằm đạt được mục tiêu của quản lý. Chất lượng quản lý D-H là sự phù hợp của những tác động từ chủ thể quản lý vào quá trình D-H nhằm góp phần hình thành và phát triển toàn diện nhân cách học sinh theo mục tiêu D-H của nhà trường với mục tiêu của quản lý D-H.

Đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT là sự thu thập và lý giải một cách hệ thống những bằng chứng, như một phần của quá trình, đối chiếu với mục tiêu (được cụ thể hóa ở tiêu

chí) đã đề ra, dẫn tới sự phán xét về giá trị theo quan điểm hành động đối với quá trình hoạt động và kết quả quản lý D-H của người HT. Nội dung đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS gồm: 1/Đánh giá chất lượng hoạt động quản lý D-H của HT; 2/Đánh giá kết quả quản lý D-H của HT.

Quy trình đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS gồm các bước: 1/Chuẩn bị đánh giá; 2/Thực thi đánh giá; 3/Xử lý kết quả đánh giá; 4/Phản hồi kết quả đánh giá.

Chương 2

THỰC TRẠNG ĐÁNH GIÁ

CHẤT LƯỢNG QUẢN LÝ DẠY - HỌC CỦA NGƯỜI

HIỆU TRƯỞNG TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ VIỆT NAM

Mục đích điều tra, khảo sát: -Tìm hiểu thực trạng quản lý D-H của người HT trường THCS; -Tìm hiểu thực trạng đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.

Quy mô và địa bàn tiến hành: a/Quy mô: Phát ra 2500 phiếu, thu về 1359 phiếu; b/Địa bàn: Các trường THCS của TP Hải Phòng.

Nội dung điều tra, khảo sát: 1/Khảo sát thực trạng quản lý D-H của người HT trường THCS; 2/Khảo sát thực trạng đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.

Các hoạt động chủ yếu đã tiến hành: 1/Thiết kế phiếu hỏi về thực trạng quản lý D-H của người HT và thực trạng đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT; 2/Thực hiện phát phiếu cho các

đối tượng tham gia, hướng dẫn, giải thích về các yêu cầu trả lời phiếu hỏi cho các đối tượng tham gia trả lời phiếu ở các địa bàn đã lựa chọn; thu thập ý kiến bằng phiếu hỏi; xử lý, phân tích, tổng hợp phiếu hỏi; 3/Phỏng vấn, xin ý kiến các nhà khoa học, các nhà quản lý giáo dục; trao đổi, phỏng vấn các nhà quản lý, HT, giáo viên; cha mẹ học sinh; quan sát hoạt động quản lý và hoạt động đánh giá HT; xem xét hồ sơ quản lý, hồ sơ đánh giá HT.

Phương pháp và kỹ thuật tiến hành: Sau khi thu phiếu đã trả lời sử dụng phần mềm Excel, SPSS để xử lý dữ liệu.

2.1. Thực trạng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

2.1.1. Thực trạng hoạt động quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

Trong các hoạt động quản lý D-H của người HT trường THCS hiện nay có nhiều nội dung HT đã thực hiện, còn không ít nội dung HT không thực hiện. Còn có HT chưa biết đầy đủ nội dung hoạt động cần phải thực hiện. Rất ít HT thực hiện được đầy đủ, đảm bảo chất lượng các hoạt động quản lý D-H. Việc phân cấp trong quản lý D-H của HT đối với phó HT, tổ trưởng chuyên môn, giáo viên chưa được rõ ràng và khoa học. Rất cần thiết phải chuẩn hóa, chi tiết hóa các hoạt động quản lý D-H của người HT thành các tiêu chí đánh giá để HT biết và thực hiện một cách bài bản theo đúng yêu cầu của từng hoạt động.

2.1.2. Một số phân tích về kết quả quản lý dạy - học của người

240	172	71,70	68	28,30	0	0	0	0
-----	-----	-------	----	-------	---	---	---	---

(Nguồn Phòng Tổ chức cán bộ Sở GD&ĐT Hải Phòng)

2.2.2.6. Nhận định chung về thực trạng đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở dựa vào chuẩn hiệu trưởng của Bộ GD&ĐT

2.2.3. Thực trạng đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng theo cách đánh giá xếp loại công chức

2.2.4. Thực trạng đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng dựa vào Điều lệ trường trung học

2.2.5. Thực trạng đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng dựa vào bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục trường trung học cơ sở

Hiện nay, các trường THCS đã tiến hành đánh giá HT nhưng chưa tập trung đánh giá chất lượng quản lý D-H của HT. Nội dung chuẩn HT hiện hành thiếu những tiêu chí, chỉ báo rõ ràng và hướng dẫn yêu cầu chỉ báo để đánh giá chất lượng quản lý D-H. Chúng ta cần quan tâm chú ý hơn nữa đến việc HT quản lý D-H. Cho đến thời điểm hiện tại chưa có nghiên cứu về chất lượng quản lý D-H và đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT.

Kết luận chương 2

Hiện nay, chất lượng D-H của trường THCS chưa đáp ứng được đòi hỏi của xã hội. Để nâng cao chất lượng D-H nhất thiết phải đổi mới công tác quản lý D-H. Thực trạng quản lý D-H của người HT trường THCS hiện nay còn nhiều bất cập và hạn chế.

Đánh giá HT trường THCS hiện nay vẫn được tiến hành vào cuối năm học như là đánh giá công chức. Song song còn đánh giá HT dựa theo tiêu chuẩn kiểm định chất lượng nhà trường và đánh giá theo chuẩn HT của Bộ GD&ĐT. Tuy chúng ta đã đánh giá HT nhưng vẫn chưa đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT. Đánh giá chất lượng quản lý D-H có tác động đến mục tiêu, nội dung, kết quả và phương pháp quản lý D-H. Mặt khác, vấn đề chất lượng quản lý nói chung, chất lượng quản lý D-H cần được quan tâm đánh giá một cách đầy đủ và toàn diện. Để đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS cần phải xây dựng bộ tiêu chí và quy trình đánh giá đảm bảo tính khách quan, khoa học và cần xây dựng theo tiếp cận hoạt động.

Chương 3

BỘ TIÊU CHÍ VÀ QUY TRÌNH

ĐÁNH GIÁ CHẤT LƯỢNG QUẢN LÝ DẠY - HỌC

CỦA NGƯỜI HIỆU TRƯỞNG TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

3.1. Bộ tiêu chí đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

3.1.1. Nguyên tắc xây dựng bộ tiêu chí đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

3.1.2. Nội dung bộ tiêu chí đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

1. Tiêu chí 1. Quản lý việc xây dựng kế hoạch D-H (4 chỉ báo)

1.1. Nắm vững mục tiêu, kế hoạch và nội dung chương trình D-H của cấp học;

1.2. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn, giáo viên học tập quy chế chuyên môn, thảo luận về kế hoạch và nội dung chương trình D-H;

1.3. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn và giáo viên xây dựng kế hoạch D-H;

1.4. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn duyệt kế hoạch D-H của tổ chuyên môn và giáo viên.

2. Tiêu chí 2. Quản lý phân công giảng dạy cho giáo viên (3 chỉ báo)

2.1. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn phân công giảng dạy cho giáo viên đảm bảo đúng chuyên môn, phù hợp năng lực và thực tế nhà trường;

2.2. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn xây dựng thời khóa biểu;

2.3. Kịp thời điều chỉnh phân công giảng dạy cho hợp lý hơn (nếu cần).

3. Tiêu chí 3. Quản lý việc chuẩn bị giờ lên lớp của giáo viên (3 chỉ báo)

3.1. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn và giáo viên thảo luận, hướng dẫn lập kế hoạch bài dạy và chuẩn bị giờ lên lớp;

3.2. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn, giáo viên lập kế hoạch bài dạy và chuẩn bị giờ lên lớp chu đáo;

3.3. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn thường xuyên kiểm tra kế hoạch bài dạy, định kỳ kí duyệt giáo án và kiểm tra việc chuẩn bị giờ lên lớp của giáo viên.

4. Tiêu chí 4. Quản lý việc thực hiện kế hoạch bài dạy của giáo viên (7 chỉ báo)

4.1. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn và giáo viên nghiên cứu để thống nhất chuẩn giờ lên lớp;

- 4.2. Chỉ đạo giáo viên thực hiện giờ lên lớp đảm bảo chất lượng, đạt chuẩn kiến thức, kỹ năng và tiến độ chương trình theo quy định;
- 4.3. Dự giờ, tổ chức dự giờ, góp ý và đánh giá giờ dạy của giáo viên theo chuẩn giờ lên lớp;
- 4.4. Xử lý việc thực hiện không đúng yêu cầu giờ lên lớp của giáo viên;
- 4.5. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn sử dụng thời khoá biểu, kế hoạch D-H và sổ báo giảng để quản lý chất lượng giờ dạy của giáo viên;
- 4.6. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn và giáo viên thực hiện đầy đủ, kịp thời chế độ báo cáo về D-H;
- 4.7. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn sắp xếp dạy thay, dạy bù trong trường hợp cần thiết.

5. Tiêu chí 5. Quản lý phương pháp D-H (5 chỉ báo)

- 5.1. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn quán triệt và triển khai cho giáo viên về định hướng đổi mới phương pháp D-H;
- 5.2. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn tổ chức bồi dưỡng để giáo viên nắm vững phương pháp D-H tích cực;
- 5.3. Chỉ đạo phó hiệu trưởng, tổ chuyên môn tổ chức hội giảng về phương pháp D-H tích cực và ứng dụng công nghệ thông tin vào D-H;
- 5.4. Chỉ đạo phó hiệu trưởng, tổ chuyên môn yêu cầu giáo viên vận dụng phương pháp D-H và sử dụng phương tiện D-H phù hợp, hiệu quả;
- 5.5. Thường xuyên kiểm tra việc sử dụng phương pháp D-H của giáo viên và đưa việc đổi mới phương pháp D-H vào nội dung đánh giá thi đua.

6. Tiêu chí 6. Quản lý sinh hoạt tổ chuyên môn (5 chỉ báo)

- 6.1. Biên chế tổ, nhóm chuyên môn khoa học, phù hợp thực tế của nhà trường; bổ nhiệm tổ trưởng chuyên môn đảm bảo yêu cầu theo quy định;

6.2. Chỉ đạo phó hiệu trưởng, tổ trưởng chuyên môn xây dựng kế hoạch hoạt động của tổ chuyên môn với nội dung, hình thức hoạt động phong phú;

6.3. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn và giáo viên sinh hoạt chuyên môn theo kế hoạch; thống nhất mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức D-H từng bài học;

6.4. Phát huy tính chủ động, sáng tạo của tổ trưởng chuyên môn và giáo viên trong sinh hoạt chuyên môn;

6.5. Chỉ đạo phó hiệu trưởng chỉ đạo, theo dõi, kiểm tra, đánh giá hoạt động của tổ chuyên môn.

7. Tiêu chí 7. Quản lý bồi dưỡng cán bộ, giáo viên, nhân viên (5 chỉ báo)

7.1. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn rà soát, đánh giá đúng thực trạng chất lượng đội ngũ cán bộ, giáo viên, nhân viên;

7.2. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn lập kế hoạch bồi dưỡng cán bộ, giáo viên và nhân viên;

7.3. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn tổ chức các hoạt động bồi dưỡng cán bộ, giáo viên, nhân viên với nội dung thiết thực và hình thức phong phú;

7.4. Thực hiện các biện pháp khuyến khích, tạo điều kiện cho cán bộ, giáo viên, nhân viên tự học, tự bồi dưỡng;

7.5. Tổ chức các hoạt động nghiên cứu khoa học, tổng kết và phổ biến kinh nghiệm quản lý và D-H.

8. Tiêu chí 8. Quản lý công tác kiểm tra, đánh giá (4 chỉ báo)

8.1. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn phổ biến cho giáo viên và học sinh các quy định về kiểm tra, đánh giá;

8.2. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn lập kế hoạch chi tiết kiểm tra, đánh giá các môn học;

8.3. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn giáo viên tổ chức kiểm tra, đánh giá đúng quy chế và đảm bảo tiến độ;

8.4. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn ứng dụng công nghệ thông tin hỗ trợ kiểm tra, đánh giá.

9. Tiêu chí 9. Quản lý việc thực hiện các nhiệm vụ của người học và nội quy của nhà trường (4 chỉ báo)

9.1. Tổ chức cho học sinh học tập nhiệm vụ của người học và xây dựng nội quy nhà trường, các quy định về nề nếp đối với học sinh;

9.2. Chỉ đạo giáo viên thực hiện các biện pháp giúp đỡ để học sinh thực hiện tốt nhiệm vụ người học và nội quy, nề nếp của nhà trường;

9.3. Chỉ đạo giáo viên đánh giá, khen thưởng học sinh thực hiện tốt nhiệm vụ của người học và nội quy của nhà trường;

9.4. Chỉ đạo giáo viên rèn luyện ý thức học tập, hình thành thái độ, động cơ học tập tích cực cho học sinh.

10. Tiêu chí 10. Quản lý việc dạy phương pháp, kỹ năng học tập cho học sinh (2 chỉ báo)

10.1. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn và giáo viên tổ chức hội thảo, tập huấn để trang bị cho học sinh phương pháp học tập và tập dượt nghiên cứu khoa học;

10.2. Chỉ đạo giáo viên, học sinh tranh thủ mọi cơ hội để rèn luyện năng lực, phương pháp, kỹ năng học tập, tập dượt nghiên cứu khoa học cho học sinh.

11. Tiêu chí 11. Quản lý các phong trào thi đua học tập (3 chỉ báo)

11.1. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng, giáo viên xây dựng kế hoạch thi đua học tập và phát động sâu rộng các đợt thi đua học tập tốt;

11.2. Chỉ đạo phó hiệu trưởng, giáo viên, học sinh thực hiện tốt các nội dung thi đua D-H;

11.3. Tổ chức sơ kết, tổng kết và có biện pháp duy trì kết quả các phong trào thi đua để tạo ra thói quen nề nếp trong quản lý và D-H.

12. Tiêu chí 12. Chỉ đạo giáo viên giúp đỡ các đối tượng học sinh học tập (2 chỉ báo)

12.1. Chỉ đạo phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn và giáo viên tổ chức rà soát, phân loại học sinh để thực hiện D-H phân hóa;

12.2. Chỉ đạo giáo viên quan tâm, tạo mọi cơ hội, giúp đỡ để tất cả học sinh được học tập, hình thành, rèn luyện năng lực tiến tới D - H phân hóa.

13. Tiêu chí 13. Chỉ đạo việc phối hợp với lực lượng giáo dục để quản lý hoạt động học của học sinh (2 chỉ báo)

13.1. Tổ chức phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các lực lượng giáo dục khác để quản lý hoạt động học của học sinh;

13.2. Thực hiện các biện pháp khuyến khích, tạo điều kiện để các lực lượng xã hội tham gia hỗ trợ, thúc đẩy hoạt động D-H.

14. Tiêu chí 14. Quản lý các điều kiện đảm bảo D-H (5 chỉ báo)

14.1. Đảm bảo đủ sách giáo khoa, tài liệu, phòng học, phòng chức năng và thời gian cho cán bộ, giáo viên và học sinh;

14.2. Xây dựng các phòng học bộ môn đạt chuẩn, trang bị đầy đủ các phương tiện D-H;

14.3. Chỉ đạo phó hiệu trưởng, giáo viên, nhân viên và học sinh quản lý, sử dụng có hiệu quả cơ sở vật chất, thiết bị D-H hiện có của trường và tổ chức sáng tạo đồ dùng D-H;

14.4. Huy động nguồn lực tài chính để trang bị cơ sở vật chất, thiết bị phục vụ D-H;

14.5. Tạo dựng nhà trường có môi trường sư phạm thân thiện, tích cực.

15. Tiêu chí 15. Kết quả quản lý dạy - học của người hiệu trưởng (6 chỉ báo)

15.1. Tổ chức tổ, nhóm chuyên môn và phân công giảng dạy hợp lý, khoa học;

15.2. Đảm bảo chất lượng hệ thống văn bản chỉ đạo; tăng cường hiệu lực chỉ đạo, điều hành và uy tín của hiệu trưởng;

15.3. Chất lượng học sinh và thành quả học tập của học sinh đáp ứng yêu cầu;

15.4. Phát triển được năng lực chuyên môn, nghiệp vụ của giáo viên và nhân viên;

15.5. Phát triển được năng lực quản lý của cán bộ quản lý nhà trường trong đó có hiệu trưởng;

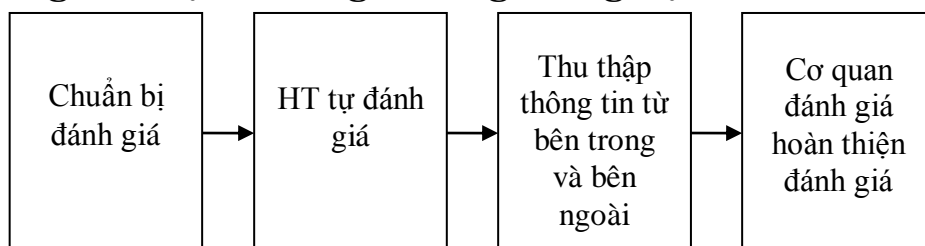
15.6. Phát triển được cơ sở vật chất, môi trường, các điều kiện D-H của nhà trường.

3.1.3. Yêu cầu tiêu chí và gợi ý minh chứng đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

3.2. Quy trình đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

3.2.1. Căn cứ định hướng xây dựng quy trình đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường THCS

3.2.2. Các bước của quy trình đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

3.3. Những điều kiện và biện pháp áp dụng bộ tiêu chí và quy trình đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

3.4. Khảo nghiệm và thử nghiệm đánh giá chất lượng quản lý dạy - học của người hiệu trưởng trường trung học cơ sở

Kết luận chương 3

Luận án đề xuất: 1/Bộ tiêu chí đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS gồm 15 tiêu chí, 60 chỉ báo bao quát các hoạt động quản lý D-H và kết quả quản lý D-H của người HT trường THCS. 2/Quy trình đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS gồm 4 bước: Bước 1. Chuẩn bị đánh giá; Bước 2. HT tự đánh giá (có các bước thực hiện chi tiết, cụ thể); Bước 3. Lấy ý kiến các đối tượng bên trong và bên ngoài nhà trường tham gia đánh giá HT; Bước 4. Cơ quan đánh giá hoàn thiện đánh giá. 3/Việc thử nghiệm bộ tiêu chí và quy trình đánh giá tiến hành theo đúng kỹ thuật mà Luận án đề xuất. Kết quả thử nghiệm cho thấy bộ tiêu chí, quy trình đánh giá chất lượng quản lý D-H bước đầu cho kết quả đáng tin cậy, đánh giá được chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.

KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

KẾT LUẬN

1. Để nâng cao chất lượng D - H thì cần quan tâm đến vấn đề quản lý D-H của người HT. Đánh giá HT hiện hành chưa tập trung vào

chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS. Đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS trực tiếp tác động nâng cao chất lượng quản lý D-H của HT và gián tiếp tác động nâng cao chất lượng D-H của nhà trường.

2. Luận án đã cụ thể hóa cơ sở lý luận, cơ sở thực tiễn đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS; dùng tiếp cận hoạt động để nghiên cứu vấn đề, xây dựng bộ tiêu chí và quy trình đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.

3. Bộ tiêu chí đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT do Luận án đề xuất gồm 15 tiêu chí, 60 chỉ báo cùng với hướng dẫn giúp đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS một cách thuận tiện. Quy trình đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT do Luận án đề xuất gồm 4 bước: B1. Chuẩn bị đánh giá; B2. HT tự đánh giá; B3. Lấy ý kiến các đối tượng trong và ngoài nhà trường tham gia đánh giá HT; B4. Cơ quan đánh giá hoàn thiện đánh giá.

KHUYẾN NGHỊ

Đối với Bộ Giáo dục và Đào tạo

+ Nâng cao nhận thức cho cán bộ, giáo viên về: Chất lượng quản lý, chất lượng quản lý D-H, đánh giá chất lượng quản lý D-H. Chỉ đạo cụ thể, sâu sắc hoạt động quản lý D-H của người HT trường THCS.

+ Bộ tiêu chí và quy trình đánh giá do Luận án đề xuất đã được thử nghiệm ở TP Hải Phòng bước đầu cho kết quả tốt, Bộ GD&ĐT có thể tiến hành thử nghiệm thêm ở một số tỉnh/TP khác nếu thấy phù hợp có thể dùng để đánh giá trong phạm vi cả nước.

Đối với Sở Giáo dục và Đào tạo

+ Tăng cường chỉ đạo việc HT quản lý D-H. Tổ chức triển khai đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS.

+ Xây dựng cơ chế phối hợp với Ủy ban nhân dân huyện/quận quản lý đánh giá HT.

Đối với Ủy ban nhân dân các huyện/quận

+ Tổ chức, chỉ đạo đánh giá HT nói chung và đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT trường THCS nói riêng.

+ Hoàn thiện cơ chế cho việc đánh giá HT, đánh giá chất lượng quản lý D-H của HT. Sử dụng có hiệu quả kết quả đánh giá HT, đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT.

Đối với hiệu trưởng trường trung học cơ sở

+ Thực hiện tốt các hoạt động quản lý D-H để đạt kết quả quản lý D-H.

+ Thực hiện nghiêm túc việc đánh giá HT; đánh giá chất lượng quản lý D-H của người HT. Tự bồi dưỡng, tham gia các khóa bồi dưỡng HT và thực hiện cải tiến hoạt động quản lý D-H để từng bước nâng cao chất lượng quản lý D-H của mình.